

ע"פ 51817/04/19 - מדינת ישראל נגד יועד זכריה

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 51817-04-19 מדינת ישראל נ' זכריה

בפני המערערת
כבוד השופטת אילונה לינדנשטראוס
מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז צפון
נגד המשיב
יועד זכריה
ע"י ב"כ עו"ד ולדי טטלבוים

פסק דין

1. ערעור המדינה על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בנצרת (כב' השופט בסאם קנדלפת) מיום 17.3.19 בתיק פ"ל 70-02-18.

כתב האישום וההליכים בבית המשפט קמא

2. נגד המשיב הוגש בבית המשפט קמא כתב אישום המייחס לו עבירות של נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] ונהיגה ברכב ללא ביטוח, לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל - 1970.

3. על פי כתב האישום, ביום 13.11.2017 נפסל המשיב מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה לתקופה של חודש ימים, החל מיום 1.1.2018. ביום 23.1.2018 נהג המשיב ברכב פרטי בכניסה לעיר עפולה, בידעו כי הוא נוהג בזמן פסילה.

4. בדיון שהתקיים ביום 17.5.2018, הודה המשיב בעובדות כתב האישום והורשע. לבקשת ב"כ המשיב, הופנה המשיב לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר בעניינו.

5. בתסקיר שירות המבחן מיום 22.10.18, עמד שירות המבחן על הרקע האישי והמשפחתי של המשיב - בן 30 שבסמוך לעריכת התסקיר התגרש מאשתו ושבעברו הרשעות בפלילים, בתחום האלימות, הרכוש והסמים, האחרונה שבהן משנת 2009. קצינת המבחן התרשמה כי למשיב נכונות ראשונית לשינוי דפוסי התנהלותו בתחום התעבורה ולהערכתה, שילובו בהליך טיפולי ייעודי עשוי להפחית את הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד. על כן המליצה לדחות את הדיון על מנת לאתר עבור המשיב טיפול ייעודי בתחום

התעבורה ולבחון את מידת התחייבותו להליך הטיפול.

6. בתסקיר המשלים מיום 28.1.2019, ציינה קצינת המבחן כי המשיב השתלב בקבוצה פסיכו-חינוכית ייעודית בתחום התעבורה וניכר כי הוא מגלה הבנה לנסיבות ולמניעים שברקע לביצוע בעבירה. לצד זאת צוין, כי למשיב נטייה לעמדות מקלות בתחום התעבורה וקושי בהפעלת שיקול דעת מתון ואחראי במצבי לחץ על הכביש ועדיין קיימת אצלו נזקקות טיפולית בתחום זה, כאשר המשך השתלבותו בטיפול הייעודי עשוי להפחית את הסיכון לאורך זמן. על כן, המליץ שירות המבחן להטיל צו מבחן על המשיב למשך חצי שנה, במהלכה הוא יסיים את הטיפול וימשיך בפיקוח פרטני מעקבי. עוד הומלץ על הטלת קנס כספי, פסילה על תנאי ומאסר על תנאי. לדעת שירות המבחן, פסילת הרישיון בפועל עשויה לחבל באופן משמעותי ביכולתו של המשיב להמשיך לעסוק בעבודתו הנוכחית, המהווה עבורו כ"עוגן" ובטחון לשמירה על חיים יצרניים ומתפקדים ובכך לחבל בסיכויי לשיקום.

7. בדיון שהתקיים ביום 17.3.2019 טענו ב"כ הצדדים לעונש: ב"כ המערערת עמד על החומרה שבביצוע העבירה של נהיגה בזמן פסילה והפנה לעברו הפלילי והתעבורתי של המשיב, אשר נוהג משנת 2012 ולחובתו 12 הרשעות קודמות, כולל נהיגה ללא רישיון תקף וגרימת תאונת דרכים. הוא ביקש לדחות את המלצות שירות המבחן, לקבוע מתחם ענישה הנע בין 45 יום מאסר ל- 8 חודשי מאסר, בנוסף לפסילת רישיון שלא תפחת מ- 18 חודשים, ולמקם את עונשו של המשיב ברף הגבוה של המתחם. ב"כ המשיב ביקש להתחשב בהודאתו של המשיב בהזדמנות הראשונה, בלקיחת האחריות על ידו ובאירוע האישי שהיווה את הנסיבות לביצוע העבירה. עוד עמד ב"כ המשיב על מצבו הכלכלי של המשיב, על נחיצות הרישיון עבורו לצורך העסק שבעלותו ועל כך שעונש מאסר בפועל ימוטט את עסקו. עוד נטען כי המשיב תומך בהוריו הנכים וכי מאז ששוחרר ממאסר, במהלכו עבר המשיב שיקום, חלפו 10 שנים ולא נפתחו נגדו עוד תיקים פליליים, דבר המצדיק סטייה ממתחם הענישה לצורכי שיקום.

גזר הדין של בית המשפט קמא

8. בפתח גזר הדין, עמד בית המשפט קמא על חומרתה העבירה של נהיגה בזמן פסילה, אשר מסכנת את שלום הציבור ומעידה על זלזול בוטה בשלטון החוק ובערך של כיבוד החוק. נקבע כי ב"כ המערערת צודק בטיעונו לגבי רמת הענישה הנוהגת והתגובה העונשית הראויה לעבירה מסוג זה.

עם זאת, קבע בית המשפט קמא כי ענייננו שונה ומצדיק את העדפת שיקולי השיקום תוך אימוץ המלצת שירות המבחן. הליך השיקום של המשיב החל לפני למעלה מעשר שנים ומאז שוחרר ממאסר בשנת 2010 לא נפתחו נגדו תיקים פליליים וניכר כי הוא סר מדרכו העבריינית. אמנם המשיב הסתבך בעבירה דנן, אך על רקע נסיבות חיי הקשות נראה כי בית המשפט "צריך להיזהר שבעתיים לפני שהוא גוזר על הנאשם עונש כזה שיהווה מכה הרסנית עבורו - הן מבחינה אישית והן מבחינה כלכלית תעסוקתית". הטלת מאסר בפועל לצד פסילה משמעותית תגרום לנזק בלתי מידתי למשיב עצמו ולחברה בכלל, הוא ייפלט ממעגל העבודה ויהפוך לנטל על החברה, יצבור חובות ויאבד נכסיו וכל סיכוי לשיקום עתידי. אם תינקט גישה שיקומית כהמלצת שירות המבחן,

"נרוויח אדם מועיל ותורם לחברה המנהל אורח חיים יציב וקונסטרוקטיבי שעשוי להצליח יותר ויותר..."

9. על כן ובסיכומו של דבר, הטיל כב' השופט קמא על המשיב את העונשים הבאים: פסילה בפועל למשך 3 חודשים, תוך הפעלת פסילה על תנאי של חודשיים לריצוי באופן חופף, מאסר על תנאי של 4 חודשים למשך שנתיים ופסילה על תנאי. כן הועמד המשיב בצו מבחן למשך חצי שנה.

טענות המערער

10. המערער טוענת כי בית המשפט קמא לא ייחס בפועל את החומרה הראויה לעבירות בהן הורשע המשיב והטיל עליו עונש הסוטה באורח קיצוני מרמת הענישה הראויה. היה מקום להטיל על המשיב עונש משמעותי יותר, אשר יהלום את חומרת הפגיעה בערכים המוגנים עליהם עמד בית המשפט קמא.

עוד טוענת המערער כי בית המשפט קמא נתן משקל עודף להמלצת שירות המבחן ולשיקולי השיקום, מבלי לאזנם אל מול האינטרסים הנוספים המתחייבים נוכח חומרת העבירה ותוך סטייה קיצונית ממתחם העונש הראוי שנקבע על ידי בית המשפט קמא.

בית המשפט קמא אף העניק משקל יתר לנסיבות האישיות של המשיב. בנוסף, לא ניתן בגזר הדין משקל כלשהו לעברו ההתעברתי ולא ניתנה כל הנמקה להימנעות מהטלת קנס.

גורמי הסיכון עליהם עמד שירות המבחן הצדיקו הטלת ענישה משמעותית לשם הרתעת המשיב.

11. על כן, מבקשת המערער להחמיר בעונשו של המשיב ולהטיל עליו מאסר בפועל ולו בדרך של עבודות שירות, פסילת רישיון לתקופה ממושכת, תוך הפעלת הפסילה המותנית במצטבר וקנס כספי.

טענות המשיב

12. המשיב טוען כי לא קמה הצדקה להתערבות ערכאת הערעור בגזר דינו של בית המשפט קמא. מתחם הענישה ההולם מתחיל ממאסר על תנאי בלבד, אשר נגזר בתיק זה. אשר לפסילה, המחוקק לא קבע פסילת מינימום לעבירה של נהיגה בזמן פסילה ולכן מתחם הענישה מתחיל מפסילה על תנאי.

13. עוד טען ב"כ המשיב כי בהתחשב בהודאתו של המשיב ובלקחת האחריות על ידו ובטיפול שעבר בשירות המבחן, אין להתערב בגזר הדין. המשיב סיים לרצות את עונש הפסילה שנגזר עליו ובמשך 3 חודשים שחלפו מאז לא ביצע כל עבירה. עברו התעברתי איננו מכביד בשים לב לכמות ההרשעות

ולמהותן. מדובר באדם שהיה עבריין, ריצה מאסרים והשתקם. פסילת הרישיון תפגע בעסקו. ב"כ המשיב הפנה לפסיקה במקרים של עבירות חמורות יותר, בהם הועדף אינטרס השיקום.

14. המשיב ציין את הנסיבות האישיות אשר הביאו לביצוע העבירה ולקריסת עסקו.

דין והכרעה

15. כידוע, אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בגזר הדין של הערכאה הדיונית, אלא רק במקרים בהם גזר הדין סוטה בצורה ממשית ממדיניות הענישה הראויה או אם מתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות זאת (ע"פ 1274/12, פלוני נ' מדינת ישראל, 4.7.2013; ע"פ 8912/13, מדינת ישראל נ' יצחק טל, 6.2.2014).

16. בענייננו, בדין טוענת המערערת כי המשקל שניתן על ידי בית המשפט קמא לאינטרס השיקום של המשיב, אל מול שאר השיקולים הרלוונטיים, הוביל לתוצאה החורגת ממשית ממדיניות הענישה הראויה ולפיכך מצדיקה התערבות.

17. לא ניתן להקל ראש בחומרת העבירה של נהיגה בזמן פסילה. מדובר בעבירה שהיא מן החמורות שבפקודת התעבורה. יש בה כדי לסכן את שלום ציבור הנוסעים ברכב והולכי הרגל ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט (ראה: רע"פ 3878/05 יעקב בנגוזי נ' מדינת ישראל, 26.5.2005).

18. למשיב אף הרשעות קודמות בתעבורה, להן לא ניתן כל משקל בגזר הדין. למשיב רישיון נהיגה משנת 2012 והוא צבר 12 הרשעות, האחרונה שבהן משנת 2017, על עבירות של שימוש בטלפון בזמן נהיגה (שלושה מקרים), נהיגה ללא רישיון נהיגה (משנת 2006) ועבירות נוספות מסוג ברירת משפט. אמנם אין מדובר בעבר "מכביד" וזו הפעם הראשונה בה מבצע המשיב עבירה של נהיגה בזמן פסילה, אך בהחלט היה מקום ליתן לכך משקל.

19. תסקיר שירות המבחן אמנם המליץ על העדפת האינטרס השיקומי. יחד עם זאת, להתרשמות קצינת המבחן - וזאת אף לאחר שהמשיב כבר נטל חלק בהליך הטיפול, המשיב נוטה לעמדות מקלות בתחום התעבורתי ומתקשה בהפעלת שיקול דעת מתון ואחראי במצבי לחץ על הכביש. גם לכך היה מקום לייחס משקל בענישה.

20. על פי גזר הדין, קיבל בית המשפט קמא את טענות המערערת לעניין מתחם הענישה הראוי. עם זאת ובנסיבות העניין, מצא כב' השופט קמא לסטות מן המתחם לצרכי שיקום. בשים לב לכברת הדרך אותה

עבר המשיב, אשר זנח את העולם העברייני בתחום הפלילי, סבורני כי מסקנה זו של כב' השופט קמא בדין יסודה. אכן, שיקולים אלה, על רקע המלצת שירות המבחן, הצדיקו מתן עדיפות לאינטרס השיקום, בפרט בשים לב לכך שזוהי הרשעתו הראשונה של המשיב בעבירה של נהיגה בזמן פסילה. בנסיבות העניין ותוך מתן משקל לאינטרס השיקום, אכן קמה הצדקה להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל על המשיב.

21. יחד עם זאת, סבורני כי לא היה מקום לחרוג חריגה נוספת ממתחם הענישה, בדרך של הטלת פסילה בפועל לתקופה קצרה כפי שהוטלה ותוך הפעלת הפסילה המותנית בחופף, בנוסף להימנעות מהטלת קנס. נסיבות העניין בכללותן לא הצדיקו הקלה כה גורפת בעונש, על כל מרכיביו.

22. בסיכומי של דבר וכפי שטוענת המערערת, העונש שהוטל על המשיב איננו נותן משקל מספיק לחומרת העבירה אותה ביצע המשיב, לערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מכך ולגורמי הסיכון עליהם עמד שירות המבחן. לפיכך, מצאתי כי יש להחמיר בעונש הפסילה בפועל, אך זאת תוך התחשבות בכלל ולפיו ערכאת הערעור איננה נוהגת למצות את מלוא חומרת העונש עם הנאשם בערעור על קולת העונש (ראו: ע"פ 152/15 מסלמני נ' מדינת ישראל, 17.11.2015; ע"פ 7394/14, פלזנית נ' מדינת ישראל, 14.5.2015). כן מצאתי כי יש להוסיף רכיב של קנס, תוך התחשבות בקשיים הכלכליים עליהם עמד המשיב.

23. על יסוד האמור לעיל, מתקבל הערעור כדלקמן:

א. עונש הפסילה בפועל שהוטל על המשיב, יוחמר ל- 8 חודשי פסילה בפועל.

ב. יוטל על המשיב קנס בסך של 1,000 ₪.

כל שאר רכיבי גזר הדין של בית המשפט קמא יותרו על כנם.

המזכירות תמציא פסק דין זה לב"כ הצדדים.

ניתן היום, י"ט תמוז תשע"ט, 22 יולי 2019, בהעדר הצדדים.